

Enflasyon Düzeltmesi

STOKLARIN DÜZELTİLMESİ

(31.12.2023 Tarihli Bilançolarda)

Bu kitapçık vergisel açıdan yapılacak enflasyon düzeltmesinde stokların düzeltilmesini rakamsal örneklerle açıklamak için hazırlanmıştır.

Önemli: Henüz zamanı gelmemiş dönemler için endeksler, “Orta Vadeli Program” hedefleri de göz önüne alınarak varsayıma dayalı hesaplanmıştır.

Atc Universe

Web sayfamız: <https://atcuniverse.net/>

Elektronik ileti: akademi@atcuniverse.net

Eylül 2023

1. ÖN BİLANÇO ÖRNEĞİ

İşletmenin 31.12.2023 Tarihli enflasyon düzeltmesi uygulanmamış ön bilançosu aşağıdaki gibidir:

X Ltd. Şti.			
Ayrıntılı Bilanço (31 Aralık 2023)			
AKTİF (VARLIKLAR)		PASİF (KAYNAKLAR)	
	Cari Dönem		Cari Dönem
I- DÖNEN VARLIKLAR	1.550.000,00	I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	750.000,00
A) Hazır Değerler	50.000,00	B) Ticari Borçlar	750.000,00
1- Kasa	1.000,00	1- Satıcılar	750.000,00
3- Bankalar	49.000,00		
E) Stoklar	1.500.000,00	III- ÖZKAYNAKLAR	800.000,00
1- İlk Madde ve Malzeme	100.000,00	A) Ödenmiş Sermaye	800.000,00
4- Ticari Mallar	1.400.000,00	1- Sermaye	800.000,00
AKTİF TOPLAMI ...	1.550.000,00	PASİF TOPLAMI ...	1.550.000,00

Bu bilanço üzerinde uzun yıllar sonrasında ilk defa enflasyon düzeltmesi uygulanacaktır. Enflasyon düzeltmesi için gerekli detay veriler aşağıdaki gibidir:

- İlk madde ve malzemenin basit ortalama yöntemiyle, ticari malların 400.000.-TL tutarındaki kısmının fiili giriş tarihlerine göre, 700.000.-TL tutarındaki kısmının basit ortalama yöntemine göre, 300.000.-TL tutarındaki kısmının ise stok devir hızı yöntemine göre enflasyon düzeltmesine karar verilmiştir.
 - Fiili giriş tarihlerine göre düzeltme yapılacak ticari malların 250.000.-TL tutarındaki kısmı 03.02.2020 tarihinde, 150.000.-TL tutarındaki kısmı ise 07.05.2020 tarihinde deftere kayıt edilmiştir.
 - Stok devir hızı yöntemine göre düzeltme yapılacak ticari malların dönem başı (31.12.2022 tarihli) stok miktarı 1.000.000.-TL, dönem içinde (2023 yılı içinde) satılan malın maliyeti ise 260.000.-TL olarak kaydedilmiştir.
- Sermayenin 200.000.-TL tutarındaki kısmı 15.01.2020 tarihinde, 600.000.-TL tutarındaki kısmı 09.05.2021 tarihinde nakit olarak ödenmiştir.

c) Yurt içi üretici fiyat endeksleri aşağıdaki gibidir:

Ay	Endeks	Ay	Endeks
Ocak 2020	462,42	Eylül 2023 ¹	2.786,73
Şubat 2020	464,64	Aralık 2023 ²	3.334,96
Mayıs 2020	482,02		
Haziran 2020	485,37		
Mayıs 2021	666,79		

2. STOKLARIN DÜZELTİLMESİ

2.1. Basit Ortalama Yöntemi Düzeltme Katsayısı

Ortalama düzeltme katsayısı; malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bu endeks ile bir önceki dönemin sonundaki fiyat endeksi toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayıyı, ifade eder. (VUK Mükerrer Madde 298/A-2-e)

Dönem ortalama endeksi: (Aralık 2023 Yİ-ÜFE + Eylül 2023 Yİ-ÜFE³) / 2= (3.334,96 + 2.786,73) / 2= 3.060,845

Basit ortalama yöntemi düzeltme katsayısı: Aralık 2023 Yİ-ÜFE / Dönem ortalama endeksi= 3.334,96 / 3.060,845= 1,08956

2.2. İlk Madde ve Malzemenin Düzeltilmesi

Dönem sonunda bulunan ilk madde ve malzemenin, basit ortalama yöntemine göre enflasyon düzeltmesi işlemleri aşağıdaki gibidir:

Açıklama	İşlem	Sonuç
Dönem sonu stok (A)		100.000,00 TL
Basit ortalama yöntemi düzeltme katsayısı (B)		1,08956
Düzeltilmiş tutar (C= A x B)	100.000,00 x 1,08956	108.956,00 TL
Düzeltilme farkı (D=C-A)	108.956,00 - 100.000,00	8.956,00 TL

¹ Eylül 2023 endeksi 2.786,73 olarak varsayılmıştır.

² Aralık 2023 endeksi 3.334,96 olarak varsayılmıştır.

³ “Bir önceki dönem sonundaki endeks” olarak 328 Seri No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğine uygun şekilde önceki üç aylık dönemin son ayındaki (Eylül 2023) endeks alınmıştır. Ancak bu konuda, ilk defa yapılacak enflasyon düzeltmesinde bir yıl önceki endeksin (Aralık 2022) kullanılması gerektiğine dair görüşler de bulunmaktadır.

31.12.2023 Tarihli ön bilançoda “150 İlk Madde ve Malzeme” hesabında bulunan 100.000,00 TL için yapılması gereken enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı önerisi aşağıda gösterilmektedir.

1	31.12.2023	Borç	Alacak
	150 İlk Madde ve Malzeme	8.956,00	
	150.1 Kıvrım (Basit Ortalama) 8.956,00		
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		8.956,00
	Enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı		
	Yevmiye Toplamı...	8.956,00	8.956,00

2.3. Fiili Giriş Tarihlerine Göre Stokların Düzeltmesi

Fiili giriş tarihlerine göre düzeltme yapılacak ticari malların 250.000.-TL tutarındaki kısmı 03.02.2020 tarihinde, 150.000.-TL tutarındaki kısmı ise 07.05.2020 tarihinde deftere kayıt edilmiştir.

Buna göre dönem sonunda bulunan 400.000.-TL tutarındaki ticari malların fiili giriş yöntemine göre enflasyon düzeltmesi işlemleri aşağıdaki gibidir:

Aralık 2023 Endeksi (A) ⁴	Düzeltilmeye Esas Ay	Endeks (B)	Katsayı (C=A/B)	Düzeltililecek Tutar (D)	Düzeltilmiş Tutar (E=D x C)	Düzeltilme Farkı (F=E-D)
3.334,96	Şubat 2020	464,64	7,17751	250.000,00	1.794.377,50	1.544.377,50
3.334,96	Mayıs 2020	482,02	6,91872	150.000,00	1.037.808,00	887.808,00
			Toplam...	400.000,00	2.832.185,50	2.432.185,50

31.12.2023 Tarihli ön bilançoda “153 Ticari Mallar” hesabında bulunan 400.000,00 TL için yapılması gereken enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı önerisi aşağıda gösterilmektedir.

2	31.12.2023	Borç	Alacak
	153 Ticari Mallar	2.432.185,50	
	153.1 Kıvrım (Fiili Giriş Şubat 2020) 1.544.377,50		
	153.2 Kıvrım (Fiili Giriş Mayıs 2020) 887.808,00		
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		2.432.185,50
	Enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı		
	Yevmiye Toplamı...	2.432.185,50	2.432.185,50

⁴ Aralık 2023 endeksi 3.334,96 olarak varsayılmıştır.

2.4. Basit Ortalama Yöntemine Göre Stokların Düzeltmesi

Ticari malların 700.000.-TL tutarındaki kısmının basit ortalama yöntemine göre enflasyon düzeltmesine karar verilmiştir.

Geçmiş 2.1 bölümde, basit ortalama yöntemi düzeltme katsayısı 1,08956 olarak hesaplanmıştı. Dönem sonunda bulunan 700.000.-TL tutarındaki ticari malların, basit ortalama yöntemine göre enflasyon düzeltmesi işlemleri aşağıdaki gibidir:

Açıklama	İşlem	Sonuç
Dönem sonu stok (A)		700.000,00 TL
Basit ortalama yöntemi düzeltme katsayısı (B)		1,08956
Düzeltilmiş tutar (C= A x B)	700.000,00 x 1,08956	762.692,00 TL
Düzeltilme farkı (D=C-A)	762.692,00 - 700.000,00	62.692,00 TL

31.12.2023 Tarihli ön bilançoda "153 Ticari Mallar" hesabında bulunan 700.000,00 TL için yapılması gereken enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı önerisi aşağıda gösterilmektedir.

3	31.12.2023	Borç	Alacak
153 Ticari Mallar		62.692,00	
153.3 Kıvrım (Basit Ortalama)	62.692,00		
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı			62.692,00
Enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı			
	Yevmiye Toplamı...	62.692,00	62.692,00

2.5. Stok Devir Hızı Yöntemine Göre Stokların Düzeltmesi

Ticari malların 300.000.-TL tutarındaki kısmının stok devir hızı yöntemine göre enflasyon düzeltmesine karar verilmiştir.

Stok devir hızı yöntemine göre düzeltme yapılacak ticari malların dönem başı (31.12.2022 tarihli) stok miktarı 1.000.000.-TL, dönem içinde (2023 yılı içinde) satılan malın maliyeti ise 260.000.-TL olarak kaydedilmiştir.

Açıklama	İşlem	Sonuç
Ortalama Stok (A)	$(1.000.000,00 + 300.000,00) / 2$	650.000,00 TL
Stok Devir Hızı (B)	Yılda $(260.000,00 / 650.000,00)$	0,4 Defa
Ortalama Stokta Kalma Süresi (C)	$365 / 0,4$	912 Gün
Aktife Giriş Ayı Endeksi (D)	Haziran 2021	693,54
Stok Devir Hızı Düzeltme Katsayısı	$3.334,96 / 693,54$	4,80861

Dönem sonunda bulunan 300.000.-TL tutarındaki ticari malların, stok devir hızı yöntemine göre enflasyon düzeltmesi işlemleri aşağıdaki gibidir:

Açıklama	İşlem	Sonuç
Dönem sonu stok (A)		300.000,00 TL
Stok devir hızı düzeltme katsayısı (B)		4,80861
Düzeltilmiş tutar (C= A x B)	300.000,00 x 4,80861	1.442.583,00 TL
Düzeltilme farkı (D=C-A)	1.442.583,00 - 300.000,00	1.142.583,00 TL

31.12.2023 Tarihli ön bilançoda “153 Ticari Mallar” hesabında bulunan 300.000,00 TL için yapılması gereken enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı önerisi aşağıda gösterilmektedir.

4	31.12.2023	Borç	Alacak
153 Ticari Mallar		1.142.583,00	
153.4 Kıvrım (Stok Devir Hızı)	1.142.583,00		
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı			1.142.583,00
Enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı			
	Yevmiye Toplamı...	1.142.583,00	1.142.583,00

2.6. Ticari Mallar Hesabının Düzeltmesi

Yukarıda yapılan hesaplamaların tali alt hesaplar itibarıyla dağılımı aşağıdaki gibidir:

Açıklama	Düzeltilme Öncesi	Düzeltilme Sonrası	Fark
153.1 Kıvrım (Fiili Giriş Şubat 2020)	250.000,00	1.794.377,50	1.544.377,50
153.2 Kıvrım (Fiili Giriş Mayıs 2020)	150.000,00	1.037.808,00	887.808,00
153.3 Kıvrım (Basit Ortalama)	700.000,00	762.692,00	62.692,00
153.4 Kıvrım (Stok Devir Hızı)	300.000,00	1.442.583,00	1.142.583,00
Toplam...	1.400.000,00	5.037.460,50	3.637.460,50

3. ÖDENMİŞ SERMAYENİN DÜZELTİLMESİ

Sermayenin 200.000.-TL tutarındaki kısmı 15.01.2020 tarihinde, 600.000.-TL tutarındaki kısmı 09.05.2021 tarihinde nakit olarak ödenmiştir.

Buna göre bilançoda görülen 800.000.-TL tutarındaki sermayenin enflasyon düzeltmesi işlemleri aşağıdaki gibidir:

Aralık 2023 Endeksi (A) ⁵	Düzeltilmeye Esas Ay	Endeks (B)	Katsayı (C=A/B)	Düzeltililecek Tutar (D)	Düzeltilmiş Tutar (E=D x C)	Düzeltilme Farkı (F=E-D)
3.334,96	Ocak 2020	462,42	7,21197	200.000,00	1.442.394,00	1.242.394,00
3.334,96	Mayıs 2021	666,79	5,00151	600.000,00	3.000.906,00	2.400.906,00
Toplam...				800.000,00	4.443.300,00	3.643.300,00

31.12.2023 Tarihli ön bilançoda “500 Sermaye” hesabında bulunan 800.000,00 TL ödenmiş sermaye için yapılması gereken enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı önerisi aşağıda gösterilmektedir.

5	31.12.2023	Borç	Alacak
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	3.643.300,00	
	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları		3.643.300,00
	500.2 Kıvrım (Ocak 2020 Ayında Ödenen)	1.242.394,00	
	500.3 Kıvrım (Mayıs 2021 Ayında Ödenen)	2.400.906,00	
	Enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı		
	Yevmiye Toplamı...	3.643.300,00	3.643.300,00

4. YAPILMASI GEREKEN SON YEVMİYE MADDESİ

Yukarıda yapılan hesaplamalara göre “698 Enflasyon Düzeltme Hesabı” üzerinde aşağıdaki yevmiye kayıtları yapılmıştır.

Karşı Hesap	Borç	Alacak
150 İlk Madde ve Malzeme		8.956,00
153.1 Kıvrım (Fiili Giriş Şubat 2020)		1.544.377,50
153.2 Kıvrım (Fiili Giriş Mayıs 2020)		887.808,00
153.3 Kıvrım (Basit Ortalama)		62.692,00
153.4 Kıvrım (Stok Devir Hızı)		1.142.583,00
502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	3.643.300,00	
Ara Toplam...	3.643.300,00	3.646.416,50
Bakiye	3.116,50	

⁵ Aralık 2023 endeksi 3.334,96 olarak varsayılmıştır.

“698 Enflasyon Düzeltme Hesabı” kalanının geçmiş yıl kar/zarar hesabına aktarılarak kapatılması için önerilen yevmiye maddesi aşağıdaki gibidir:

6	31.12.2023	Borç	Alacak
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	3.116,50	
	570 Geçmiş Dönem Kârları		3.116,50
	570.1 Kıvrım (İlk Defa Enflasyon Düzeltmesi) 3.116,50		
	Enflasyon düzeltmesi yevmiye kaydı		
	Yevmiye Toplamı...	3.116,50	3.116,50

5. ENFLASYON DÜZELTMESİ UYGULANMIŞ BİLANÇO

İşletmenin 31.12.2023 Tarihli enflasyon düzeltmesi uygulanmış bilançosu aşağıdaki gibi olacaktır:

X Ltd. Şti.					
Ayrıntılı Bilanço (31 Aralık 2023)					
AKTİF (VARLIKLAR)			PASİF (KAYNAKLAR)		
	Öncesi	Düzeltilen		Öncesi	Düzeltilen
I- DÖNEN VARLIKLAR	1.550.000,00	5.196.416,50	I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	750.000,00	750.000,00
A) Hazır Değerler	50.000,00	50.000,00	B) Ticari Borçlar	750.000,00	750.000,00
1- Kasa	1.000,00	1.000,00	1- Satıcılar	750.000,00	750.000,00
3- Bankalar	49.000,00	49.000,00			
E) Stoklar	1.500.000,00	5.146.416,50	III- ÖZKAYNAKLAR	800.000,00	4.446.416,50
1- İlk Madde ve Malzeme	100.000,00	108.956,00	A) Ödenmiş Sermaye	800.000,00	4.443.300,00
4- Ticari Mallar	1.400.000,00	5.037.460,50	1- Sermaye	800.000,00	800.000,00
			2- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları		3.643.300,00
			B) Geçmiş Yıllar Kârları		3.116,50
			1- Geçmiş Yıllar Kârları		3.116,50
AKTİF TOPLAMI ...	1.550.000,00	5.196.416,50	PASİF TOPLAMI ...	1.550.000,00	5.196.416,50

6. EK BİLGİLER

Stokların enflasyon düzeltmesinde reel olmayan finansman maliyeti (R.O.F.M.) de göz önüne alınmalıdır. Toplulaştırılmış yöntemlerde (Basit Ortalama ve Stok Devir Hızı) ihtiyari olan R.O.F.M. indirimi fiili giriş yönteminde zorunludur.

İlk defa yapılan enflasyon düzeltmesinde; uygulanan “Stok Devir Hızı” yöntemi, sürekli yapılan enflasyon düzeltmesinde “Hareketli Ağırlıklı Ortalama” yöntemi olarak uygulanacaktır.

İlk defa yapılan enflasyon düzeltmesinde; geçmiş yıl kârlarına atılan tutar, sürekli yapılan enflasyon düzeltmesinde dönem karına atılacaktır.

Stoklarla ilgili düzeltme yapmadan önce aşağıdaki hazırlıklar yapılmalıdır:

- a) Basit ortalama yöntemi kullanılacak ise hazırlık yapmaya gerek yoktur.
- b) Stok devir hızı yöntemi kullanılacak ise bu stok kalemlerinin bir yıl önceki dönem sonu stok miktarı ve yıl içinde alış tutarları öğrenilmelidir.
- c) Fiili giriş tarihi yöntemi kullanılacak ise bu stok kalemlerinin deftere kayıt tarihleri ve bu tarihler itibarıyla alış tutarları öğrenilmelidir.